

Sanksjonene mot Russland – den nye normalen?

Avdelingsdirektør Martin Sørby

Utenriksdepartementet, 17. november 2022

Sanksjoner er en viktig del av responsen, men ikke hele

- Regjeringen og et samlet storting fordømmer Russlands krigføring
- Humanitær assistanse
- Donerer våpen og beskyttelsesmateriell
- Står sammen med våre allierte
- Setter i kraft en **historisk kraftig sanksjonspakke**

Hvorfor gjør vi dette?

- Brudd på grunnleggende prinsipper og regler i folkeretten
- **Formålet** først og fremst å **strupe regimets tilgang til midler for å finansiere krigen**
- Tiltakene har bred internasjonal støtte
- Også viktig at vi bidrar til størst mulig **rettsharmoni** i Europa
- Dette styrker **effektiviteten**. Men gir også **forutberegnelighet** for næringslivet

Hvordan gjennomfører vi?

- Politisk beslutning, ikke folkerettslig bindende for Norge
- Vi følger EU, men foretar også selvstendige vurderinger
- EUs rettsakter har ikke direkte virkning i norsk rett, må **gjennomføres**
- Balanse mellom hensyn til en rask gjennomføring og etablering av rettsharmoni med EU, og samtidig mest mulig **brukervennlig og tilgjengelig** for norske rettssubjekter

Hva inneholder sanksjonene?

Nærmere om sanksjonene

- Individuelle **listeføringer**, i praksis forbud mot handel med disse. Nesten 1100 personer og over 80 enheter listeført
- Lang rekke restriksjoner på russiske **finansielle instrumenter**, banker, frys av sentralbankens eiendeler, utestengelse fra SWIFT, forbud mot å motta innskudd, forbud mot salg av omsettelige verdipapirer, forbud mot eksport av pengesedler mv.
- **Eksportrestriksjoner** for varer og teknologi innen luftfart, vedlikehold og relaterte tjenester. Importrestriksjoner for kull og varer som genererer betydelige inntekter for Russland.
- Betydelige **innstramminger i eksportkontroll**, krav om eksportlisens i langt flere situasjoner
- Forbud mot **veitransport** og restriksjoner på **havnetilløp** på Fastlands-Norge

Åttende sanksjonspakke gjennomført nå

Inneholder blant annet:

- Flere listeføringer av personer og enheter
- Ytterligere eksport- og importforbud
- Et juridisk rammeverk for et **pristak på transport av russisk olje, omfatter også forsikring**
- Rammeverket vedtatt, men **gjennomføringen** ikke på plass ennå

Andre tiltak utenfor sanksjonene

- I praksis ingen kontakt på politisk nivå, men opprettholder begrenset kontakt på embetsnivå
- Oljefondet har fryst sine plasseringer i Russland og skal ut av dette markedet
- Forbudet mot å kringkaste de regimekontrollerte mediene *Sputnik* og *Russia Today* gjennomføres ikke i Norge

Konsekvenser av sanksjonene for Norge

Konsekvenser for Norge

- Sanksjonene er rettet mot Russland, men også vi merker konsekvenser
- Norsk handel med Russland har siden 2014 vært begrenset
- For enkelte virksomheter og enkelte regioner likevel alvorlige konsekvenser
- Indirekte og langsiktige konsekvenser vanskelige å forutsi og beregne
- Krigen medfører høyere priser på matvarer, strøm og drivstoff, som påvirker økonomien i norske husholdninger og bidrar til høyere inflasjon
- Russland svarer? Så langt likevel grunn til å tro at direkte virkninger vil være begrensede

Virksomhetenes ansvar og oppmerksomhetspunkter

Virksomhetenes ansvar

- Alle har en **selvstendig plikt** til å overholde sanksjonene
- Dersom man nå ønsker å handle med Russland, må man sette seg godt inn i regelverket
- Har blitt en både krevende og omfattende oppgave, men dessverre ingen vei utenom
- Må gjøre **nødvendige undersøkelser** – risikoanalyse og rettidig screening av medkontrahenter
- Generelt **aktsomhetskrav**
- Søke ekstern hjelp dersom nødvendig

Håndheving, søknader og dispensasjoner

Hvordan håndheves sanksjonene?

- Brudd på tiltakene er straffbart. Også omgåelse er straffbart
- Tiltakene pålegger en **aktsomhetsplikt**. Må undersøke om virksomhet rammes av noen av tiltakene, og sjekke om det er grunn til å tro at listeførte selskaper eller personer er involvert
- Alminnelig aktsomhetsvurdering. Må gjennomføre en hensiktsmessig kontroll, tilpasset virksomhetens særtrekk og konkrete risikoeksponering
- **Egenvurdering** og **dokumentasjon** vil alltid være sentralt

Behandling av søknader og dispensasjoner

- Utfyllende info om praktisering under «Spørsmål og svar» på regjeringen.no
- Søknad om eksportlisens følger eksportkontrollsporet, søknad gjennom e-lisens
- UD kan i **særskilte tilfeller** dispensere fra forskriften dersom den får en **klart utilsiktet virkning**, og forutsatt at det ikke strider mot Norges folkerettslige forpliktelser **eller hensynene bak de restriktive tiltakene**
- **Svært begrenset rom for unntak og dispensasjon.** Det er i dag ingen dispensasjonsadgang i EU

Gjennomføringen av tiltakene er en massiv oppgave

- Gjennomført 15 sanksjonspakker til nå
- Utarbeidelse av 13 endringsforskrifter, mer enn 320 sider forskriftstekst
- Opp mot 500 skriftlige henvendelser og ditto telefoner
- Mer enn 30 søknader om unntak og dispensasjon
- Daglig håndtering av en rekke medie henvendelser
- Behandling av nærmere 1200 innsynsanmodninger, med nærmere 100 krav om utvidet begrunnelse

Informasjonstiltak

- Forskriften: [konsolidert versjon på Lovdata](#).
- Spørsmål og svar om sanksjonene: [Sanksjoner som svar på Russlands militære aggresjon mot Ukraina - regjeringen.no](#)
- Eksportkontrollsidene om Russland: [Eksport av varer, teknologi og tjenester til Russland - regjeringen.no](#)
- Frysveilederen: [Finansielle sanksjoner: Veiledning om frysbestemmelsene - regjeringen.no](#)

